

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adóznak vissza.

KÖZÉRDÉK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hozva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félévre 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 13 kr.

A n-enyedi kisegítő takarékpénztár-egylet évi rendes közgyűlése.

A nagyenyedi kisegítő takarékpénztár folyó évi rendes közgyűlést január hó 29-én tartotta meg az új város-háza tanácstermében. — a törzsbetét-tulajdonosok élénk érdeklődése mellett. Közgyűlést Dr. Magyar Károly egyleti elnök a következő beszéddel nyitotta meg:

Tisztelt kisegítő takarékpénztári közgyűlés!

Kiváló örömmel szolgál, hogy két év múltán, (mivel a tavaly betegség miatt nem teljesíthettem tisztemet) ismét részt vehetek azon szerencsében, hogy e helyről ujjal a legmelegebben üdvözölhetem Nagyenyed város társadalmának annyi kitűnőségét s egyúttal e közgyűlés constuens tagjait, kik hivatalra vannak a mai tárgysorozat rendén előterjesztendő sáfárkodásunk eredménye felett ítéletet mondani, tetszésüknek vagy nem tetszésüknek teljes nyíltsággal kifejezést adni s ha valamilyen akaratunk ellenére tövedtünk, a jövőben követendő helyes irányt megjelölni.

Ha intézetünk mult évi állapotát röviden jellemezni akarom, azt mondhatom, hogy kedvező eredmény tekintetében méltóan sorakozik a közelebbi évekhez s hogy abból sokkal inkább meríthetjük a fokozatos fejlődés és erősödés reményét, mint a megállapodás vagy éppen visszaesés kellemetlen tudatát. — Az eddigienél nagyobb mértékben eléghetünk ki a hitelképes közönség igényeit s viszont tehetünk ezt, mivel a betevők sűrűbben helyezték el nálunk gyűmölcsötzetés régett pénzeiket. Betét állományunk szaporodásához jelentősen járult azon körülmény, hogy az erdélyi közmivelődségi egylet központi választmánya szives volt kérésünkre s igazgatóságunk egyetemleges jóállása mellett, nagyon méltányos feltételek mellett 10 ezer forintot intézetünknek letelek ép elhelyezni.

Ezen előzékenység nemcsak mint a bizalom örvendetes ténye bír reánk nézve nagy értékkel, de azért is, mert ebben annak is elismerése rejlik, hogy intézetünk e vidéken közgazdasági hivatása mellett már jelenleg is bír s ha — mint szeretjük remélni — helyes irányu vezetés s a körülmények kedvezése mellett megizmosodik — a jövőben még inkább fog bírni azon hivatással, hogy mint hazafias irányu életerős szervezet, erejének mérvéhez képest sikeresen ellensúlyozza azon elidegenítő s bomlasztó hatást, melyet a nemzetiségi jelszavak hangoztatása mellett egyre szaporodó s egész országárszűnkét elársztással fenyegető pénzintézetek egész nagy vidékekre gy-

korolnak. E hatás itt helyt is, habár kisebb mértékben, de érezhető.

E szempontból is az a feladat áll előttünk, hogy erősödésünk arányában járjunk hozzá a hitelviszonyok fokozatos javításához s a fennforgó érdekeket kellőleg mérlegeljük.

Igy fogjuk anyagi erejéhez, vagy szorgalmához s egyéni megbízhatóságához képest a sok ezer munkás kéz által szerzett s önmegtartóztatás árán megtartott pénzeszegeket, a gazdák, iparosok, kereskedők, vállalkozók ezreinek rendelkezésére bocsátani, hogy azzal újabb értékeket állítsanak elő, anyagot dolgozzanak fel, áruzzik nagyobbtömeget több ember közt s tavolabb vidékeken hozzák forgalmukba s mindezen műveletek által eszközöljék saját boldogulásukat s emeljék a közjóllétet.

A vázolt eszmemenet értelmében járt el igazgatóságunk, midőn a mult évben az egész havi kamatozást a félhavi kamatozással váltotta fel s ez által a reabizott pénzeknek jövedelmezőségét némileg emelte.

Ez évben alkalmasint lehetséges lesz a kölcsönvevők érdekét is némileg előmozdítani, a költségek méltányos apasztása által.

Időkimérés tekintetéből nem kívánok kiterjeszkedni üzletmenetünknek azon fontosabb mozzanataira, melyek a tisztelt tagtársak kezében levő mérlegből s üzletforgalmi kimutatásból amugy is kiolvashatók s melyeket az igazgatóság azonnal felolvasandó jelentése a szükséges felvilágosító magyarázattal fog kísélni.

Szorgalmas tisztviselőink fokozott munkássága lehetővé tette, hogy a mult év pénzügyi eredményeit az idén hamarabb tehetjük megbeszélés tanácskozás tárgyává, mi végre a közgyűlést megnyitottnak nyilvánítom, azon reményben, hogy higgadt tanácskozásaink ez alkalommal is s z i l á r d i t u i fogják az a lapot, melyen intézetünk évek hosszú során át, mint messze kimagasló díszes épület fog állani.

Az elnöki megnyitó beszéd élénk „eljen“-zessel fogadtatván, a gyűlés megalakult s jegyzőkönyvi hitelesítő biztosokul id. Gaspár János és id. Winkler János egyleti tagok küldettek ki.

Igazgató Kovács Gyula a következő igazgatósági jelentést terjesztett elő:

Tisztelt közgyűlés!

A mint átnéztem intézetünk igazgatóságának évi jelentéseit s mérlegét 1878. óta, azon tapasztalatot tettem, hogy minden következő esztendő mérlege és jelentése a

megelőző évek eredményeit túlszárnyaló adatok feltűntetését tartalmazza s így minden következő esztendő üzlet-eredménye, kedvezőbbnek jeleztetett a megelőző éviéknél és egyszer sem voltunk kénytelenek intézetünk életében visszaesést, hanem mindig elég szép előhaladást constataálni, mely körülményből jogosan azt lehet következtetni, hogy intézetünk még nem érte el fejlődésének a leelőpontját, melyen — a tapasztalat bizonyítása szerint — a legtöbb pénzintézet számos éveken keresztül kisebb, nagyobb hullámzás mellett szokta az üzletet fenntartani.

Vajha ezen delelő pont intézetünk életében csak a távol — s általunk meg nem érte — jövőben következnie be, mit remélhetünk is az intézet igazgatóságának bölcsessége, a felügyelő-bizottságnak gondos és lelkiismeretes ellenőrzése s a tisztelt közgyűlés intelligenciája és az eddig tapasztalt szép egyetértésétől.

Hogy az előzményeket számokkal is bebizonyítsuk s feltűntessük, hogy az elmúlt 1887-ik üzletév mennyivel volt kedvezőbb a megelőző s általában minden megelőző üzletévénél, elégnék tartjuk, ha egyszerűen rámutatunk az űnök között kiosztott mérleg-és vagyonskimutatás azon tételére, mely bizonyára a tisztelt közgyűlés minden egyes tagját leginkább fogja érdekelni, hogy t. i. a törzsbetétük rovata a mai mérlegünkben egyenként kerek 100 fittal van lezárva és így a 410 db. kibocsátott törzsbetét 41 000 ftt részvényitökét képvisel, 1878 ban pedig 200 drb törzsbetét egyenként 20 fttos zárlattal s így összesen 4000 ftt részvényitökével volt az intézet birtokában.

Tartalék alapunk is megfelelő emelkedést tüntet fel, a mennyiben mai mérlegünkben 12173 ftt 65 krral van zárva, a megelőző évi 11548 fttal szemben.

Ezen két tétel, melynek összege 53173 ftt 65 kr képezi intézetünk jóállási alapját, a mi az összes követelés 300 ezer ftt idegen betét 5, 5 részének felel meg. Ezen adatok bizonyítják, hogy intézetünk biztossági szempontból a legelső közt áll az összes hazai pénzintézetek között.

Az intézet mult 1887. évi forgalma 877954 ftt 74 kr bevétel, 863744 ftt 83 kr kiadás és 14209 ftt 91 kr képtármaradékkal együtt: 1 millió 741699 ftt 57 kr összforgalmat tett, szemben a megelőző évi 1 millió 480000 ftt összforgalommal. A forgalom emelkedésében tehát több mint 260.000 ftt mutatkozik.

Az 1887. évi december 31-iki zárlat alkalmával a váltó és kötvény-tárca 340630 fttot mutatott, melyből közel fele — több mint 160.000 ftt — jelzálogilag biztosított követelés, ugyan e czimen 288630 ftt volt a

TÁRCZA.

A jutalom.

Halvány ifjú kékló remény,
Lenge játszi délibáb
Enyélve mosolyogva
Csalogatott mind tovább.
Es az ifju mint a gyermek
Szaladt, szaladt utanna;
Nem sejtve, hogy virág közé
Mérget tör van elhánva.

Nevette, hogyha mondták:
„Elesel a feluton”.
Haj! pedig mily sokan mondták:
„Oh én azt már jól tudom,
Csak hamis gyönyg csalfa fénye
Ne, ne szaladj azután
Fájdalom kél sötét buval
Virággal hintett utján.”

De a szóra nem hallgatott,
Nem is ügyelt senkire,
A megvillant sugár után
Csak szaladt messzire.
Nem nézte, hogy a sötét lomb
Arnya kigyót rejteget;
Nem a keskeny szirtes ösvényt,
Sem a vészterhes eget.

Osillagatlan hideg éjen
Meglopta édes álmát:
Zarándok ösvényre tért ki,
Elhagyta hű barátját.
Csak hogy azt utólrhessa
Miért szive hön égett
Elhagyott fényt, dus kinseshalmot,
El a hirt s dicsőséget.

Hordozta a szegénységet
Viselte a bánalmat,
Mit a világ mindenfelé
Pazar kézzel osztogat.

Némán törte, habár gyakran
A halálos gúnykacsal,
Mindenfélő körülzuga,
Mint felzúdított méhraj.

Rágalom mérges flánkját,
Mely hó szívet sebzette
Pihenni nem tudó keble
Utjában nem érezte;
Oh mert a mi titkon vonta
Halvány szivárvány szinbe
Mosolyogva nyire intte:
A jutalom nines messze.

Es ő ment... de im lerokadt.
S midőn dulja égő lúz
Körágyon zibáló keblét,
Mely üres kifosott haz;
Hogy szenvedése enyhüljön
Es kinyit ne érezze
Az enyélgő fénylő sugár
Jutalmul: nevet szembe.

Ferenz Samu.

A nagyenyedi ref. templom története

a 16-, 17- és 18-ik században.

(Folytatás.)

Z. Bodola János püspöki hivataloskodása korában a közfőjegyző választása régi gyskorlatának megváltoztatása, a főkonsistoriumnak újból szervezése képviselteti a lapon, az anyanyelvnek, ezen minden ízében magyar egyháza felekezeti tanintézetekben megillető jogaiba visszahelyezése és egy központi pénzalap létrehozása nevezetes kérdései kerültek napirendre.

Ezen kérdések körül folyó küzdelmek tartották mozgásba, gyakran izgalomba az egyház műveltebb, az egyház kormányzási ügyei iránt érdeklődő és tevékenyebb tagjait. —

Mint tudva van, az erdélyi ref. egyház 1726. óta

a legújabb időkig (1885) a püspököt nem választotta hanem csak a közfőjegyzőt s a megválasztott közfőjegyző a püspöki hivatalra követekezés jogaival bírt. Ilyen nagy fontosságú joggal lévén a közfőjegyző felruházva, az egyházkerületnek igen természetesen nagy érdekében állott, hogy minden előjövő alkalommal lehető leghelyesebb közfőjegyző választást vigyen véghez. A közfőjegyzői állásra jelölt a főkonsistorium és a jelöltek közül választott a zsinat. A főkonsistorium azonban jelölési jogaival néha visszaállt. Szükségessé vált tehát, hogy a jelölés joga szabályoztassék. 1816-ban a püspökké lett

Bodola helyére jegyzőt kelleltvén választani a jelölés kérdése felett zsinat és főkonsistorium között élénk vitatkozások folytak. Végre a főkonsistorium megígérte ugyan, hogy a közfőjegyzői állásra jövőre csak 5 egyént fog jelölni s ezek közül kettő egyházmegyei papi hivatalnok lesz; de ekkor még azon kérdés, hogy a főkonsistorium tagjai közül jelölési joggal kik bírjanak, szabályzatlan maradt. Hosszas surlódások után 1829-ben, a két főkormányzó testület között azon megállapodás jött létre, hogy a közfőjegyzőt jövőre is a zsinat választja, a választást azonban továbbra is megelőzi a főkonsistorium jelölése. Jelölési szavazattal azonban csak az egyházmegyei gondnokai, papi hivatalnokai (esperes, jegyző) a kollégiumnak gondnokai és tanárai bírjanak.

A jelölésnek mindig nagygyűlésen kell megtörténnie, kik azonban ezen jelölő nagygyűlésen meg nem jelenhetnek, szavazatukat zárt levélben is beadhathják.

Ezen megegyezés létrejötte után csakhamar, 1830-ban Marosi Mihály elhunytá követeztében közfőjegyzőt kellett választani.

A jelölés az 1829-iki megegyezése alapján is történt.

megelőző évben, a mérleg- és vagyonkimutatásban pedig 356609 frt 91 kr áll, szemben a megelőző év 295261 frt 25 kr értékű mérlegével s így forgótöke a múlt évben mintegy 60 ezer frttal szaporodott.

A statisztika kedvéért megkivánjuk jegyezni, hogy a kamatozás végett intézetünknek elhelyezett pénzek a december 31-iki zárlat alkalmával 947 drb betéti könyvre voltak elhelyezve, még pedig:

	1887-ben	1886-ban
10 frtig	= 428 drb	450 drb
10—50	" = 183 "	146 "
50—100	" = 81 "	49 "
100—500	" = 156 "	146 "
500—1000	" = 35 "	37 "
1000—2000	" = 30 "	24 "
2000—5000	" = 20 "	22 "
5000—10000	" = 9 "	11 "
10,000 felül	" = 5 "	2 "
Összesen	947	887

Ezen adatokból látszik, hogy a múlt évben főleg a magasabb tételek erősödtek. Nagyobb összegű betevőink közé léptek ez évben említésre méltólag a nagyenyedi Bethlen-főiskola és az E. M. K. E.

Az intézett mérlege az 1886. évi 4512 frt 35 kr tiszta nyereséggel szemben ez évben 5063 frt 56 krt tüntet fel, melyből a törvény szerinti 1462 frt 78 kr tőkekamat-adó már befizetett, marad osztalék tárgya 3600 frt 78 kr, mely összeg mikénti felosztására vonatkozólag az intézet igazgatósága és felügyelő-bizottsága alapszabályaink értelmében és közös megállapodás folytán a tárgysorozat rendén meg fogja tenni indítványát, mit ha elméltóztatnak fogadni, minden törzsbetűre 5 forint osztalék esik, mihez hozzá számítva még a 4 frt 32 kr rendes kamatot, összesen 9 frt 32 kr lesz minden törzsbetűre kifizetve, mely jövedékösszeg a múlt évi 80 frtos részvények közel 12%-át teszi ki.

Megkivánjuk jegyezni, hogy a lefolyt évben a részvényesek névsorában semmi változás sem történt; továbbá hogy évközben intézetünk helyiséget változtatott s jelenlegi szállásunk ugy biztosság, mint kényelem szempontjából semmi kívánni valót sem hagy fenn.

Ez év folytán okmányaink elhelyezése czéljából egy igen czélszerű berendezést W e r t h e i m szekrényt is szereztünk.

Miután a jelenlegi mérlegünkben az egyes törzsbetűk már 100 frttal vannak lezárva, azt hisszük, hogy mindnyájuk hő kivánságának tett eleget intézetünk igazgatósága, midőn intézkedett, hogy az eddigi egyszerű törzsbetűi könyvecskék a folyó évben rendes és esinos alaku részvényjegyekkel cseréltesse ki.

Az igazgatóság tagjai közül a kilépés sora jelenleg Csató János kir. tanácsos és dr. Bocz József urakat éri a felügyelőbizottságból pedig Czirner József ur következők kilépni.

Ezen helyeknek titkos szavazás utján való betöltése lesz a tisztelt közgyűlés egyik teendője.

Ezzel tisztelt közgyűlés beszámolójunkat bevégezve a múlt üzletévnek a felügyelőbizottság által pontosan átvizsgált mérlegét és zárszámláját elfogadásra ajánljuk.

A nagyenyedi kisegítő takarékpénztár szövetkezet igazgatóságának 1888. évi január 28-án tartott üléséből az igazgatóság.

Az igazgatósági jelentés örömmel vétetett tudásul. Czirner József felügyelő bizottsági tag az üzletfor-

galmi kimutatást, valamint a zárszámlát terjesztette elő, melyek — előadó szerint — teljesen hibátlanul állítottak össze s a főkönyvvel mindenképpen megegyeznek. Végül ajánlatba hozta, hogy igazgatóság a felelősség terhe alól, a múlt évre vonatkozólag, oldoztassék fel.

Közgyűlés az üzletforgalmi kimutatást és zárszámlát jóváhagyólag tudomásul vette s igazgatóságot a felelősség terhe alól egyhangulag feloldozta.

Dr. Bartók György felügyelő bizottsági tag ajánlatára el lett határozva, hogy a 3600 frt 78 kr évi tiszta nyereségből adassék osztalék a törzsbetűk után darabonként 5 frt; az igazgatósági tagok részére személyenként 100 frt; a felügyelő bizottság tagjai részére személyenként 80 frt; a nagyenyedi tűzoltó-egylet részére 50 frt, a gyümölcsészeti-egylet részére, kertészi lak építési célra 50 frt, az ipariskola részére 50 frt, a szegény tanulók ruhával ellátására 10 frt, a segesvári csatatéren emelendő „Petőfi emlék“-re 5 frt.

Kovács Gyula igazgató és Sebestyén Sándor könyvvezető részére, az üzletforgalmi kimutatás és zárszámla elkészítéséért tisztelet díj ezimán 100, 100 frt.

Az ezen összegek levonása után még fenn maradó 145 frt 78 kr irassék a tartalék aljára.

Az igazgatóságból kilépett Csató János kir. tanácsos és Dr. Bocz József csaknem az összes beadott szavazatokkal igazgatósági tagokul újlag megválasztottak. Újlag megválasztott felügyelő bizottsági tagul az ezen bizottságból kilépett Czirner József is.

A választási eredmények élénk éljenzések között vétettek tudomásul. Ezzel a tárgysorozat véget ért, az elnök a közgyűlést bezárta.

Ezen közgyűlés is a legszebb rendben és egyetértéssel folyt le, mit a helyes vezetés mellett azon körülménynek lehet tulajdonítani, hogy az intézet ügyei kiváló szakértelemmel, a takarékoság elvének szorosan szigorú lelkiismeretességgel, szemelől tartásával és a költsönvevők érdekeinek lehető tekintetbe vételével kezeltetnek. Az ilyen kezelésben rejlik magyarázata annak, hogy az intézet ugy forgalom, mint benne helyzetét bizalom tekintetében folytonos növekedésben van. A szokatlannul jutányos kezelés miatt válik lehetségessé, hogy az egylet a törzsbetű tulajdonosoknak tisztességes osztalékot adhat s e mellett költsön vevőktől Erdély haza részünkben fennálló talán mindenik hason természetű pénzintézetnél kevesebb kamatot vesz.

Tudósító.

LEVELEZÉS.

— Zalathnai levél. —

1888. febr. 1-én.

Zalathna közönségének folyó év jan. 22-én élvezetes estélye volt. Ezen élvezetet nekünk a róm. kath. elemi népiskola növendékei szereztek, kik tanítójuk Kovács Ignác vezetése mellett a helybeli szegény tanulókat segélyző negyelet pénztára javára működvelői előadást tartottak.

Három darab került színre: „Farsang vasárnap“, „Mamának van igaza“, „Deák-kaland“. A két első tanulságos, az utóbbi mulattató darab. A műsor szétosztása után kíváncsian vártuk a kitűzött napot s órát.

Az előadás este 7 órakor vette kezdetét, mely időre oly szép számmal jelentünk meg, hogy egy talpalattnyi szabad hely se maradt a tágas teremben. — Többen az

ablak párkányára szorultak s onnan gyönyörködtek a kis működvelők ügyességében.

Az egyes jeleneteket oly ügyesen adták elő a gyermekek, hogy mindnyájunk tetszését s elismerését méltán kiérdemelték. Volt is öröm mind a szülők, mind a gyermekek részéről, midőn a hallgatóság heves tapssal fogadta a színpadon megjelenő s távozó kis fürge lényeket. Az óra 11-re járt s mi elégedett lélekkel távoztunk a teremből, szívből kiáltva „é l j e n K o v á c s“.

Meg kell jegyezmem, hogy a szereplő növendékek 1/4-da román ajku volt, de azok is nyelvünket szabatosan és zengzetesen beszélik. Mi csak nevükről tudtuk meg, hogy ez, vagy az, román fiu.

Hogy nyelvünket oly folyékonyan beszélik a román fiuk is, kinek lehet kizárólagos érdeme? Ha nem mondanám is, a tisztelt olvasó könnyen kitalálná, hogy — tanítójuké.

Igen! — mert azok a román gyermekek nem hallják beszélni nyelvünket sem az utcán, sem pedig a szülői háznál s így kizárólag az iskolára vannak utalva annak elsajátításáért.

Buzgó tanítójuk nem is ismer fáradságot, csakhogy a hazafui érzelmet s tudományok csiráját növendékeibe olthassa, — s nem riadott vissza még akkor se, midőn fizetése fölemelését kérve, — mely pedig hallatlan csekély — tagadó választ kapott. Ez idő szerint csak egy reménye lehet t. i. az, hogy talán az ismételt kérés után a felekezeti iskola államosítottatni fog s az által szomorú anyagi helyzete is javuland. Mi szívünkbeli kívánjuk, hogy óhaja, mely mindnyájunké is, rövid időn teljesedésbe menjen.

Mig ez bekövetkeznék, addig is felhívjuk az E m k e becses figyelmét a valóban fontos kulturmissiót teljesítő tanítóra.

Dixi.

Tövis, 1888. január 31.

Közérdekű, sőt a csodák korát emlékeztetünkbe visszaidézó eseménynek közlésére kérek szerény helyecséket a „Közérdek“-ben.

Ki hitte volna, hogy az annak idején hatalmasak — most csendesen pihenők által kivégzett, széttagolt és az enyészetnek átadott tövisi tagosítás egy rövid évtized múltán halottaiból feltámadjon? — és pedig valóban ez jelenségeket tekintve hinnünk kell, hogy nem halt meg, csak aludt, mert ime, életjelt ad magáról.

A működő mérnök közelebről megjelent közöttünk s felszólította az érdekelteket, hogy békésen egyezzenek ki az elhelyezkedés megállapításánál; — hivatása teljes tudatában s legjobb szándéktól vezéreltetve figyelmeztetett, hogy ellensétkben a hosszadalmaságból eredő hátrányok s anyagi károk kikérülhetlenek lesznek. Mi ezt jól megfontolva s visszagondolva a múltakra, az érdekek lehető összeegyeztetése mellett békésen kiegyeztünk. — Ezen megállapodás megpecsételéseül működő mérnök kitalásba helyezte, hogy folyó évi ősön a tagok kihatathók lesznek. Reméljük hát jót és higgyünk a feltámadásban.

Megemlítendőnek vélem ez alkalommal, hogy azon fesztelen és kedélyes táncszertélyi alkalmával, melyről az előbbi számban Bojács öcsém szíves volt megemlékezni, de ez, melyen ő, mint amolyan ifju agg-legény csak a szép táncosnőket látta, a jó zenét hallotta s valószínűleg eljegyzési gyönyöreitől volt elragadtatva, — egy kis hamaros collectio eredményeül az „Emlékek“ is jutott hét oszt. frt összegecske, mely el is küldetett illetékes helyére.

Tövisi.

de a főkonsistorium vagyis a világi rend most már a jelölés jogával nem elégedett meg, hanem a D é v á n tartott zsinaton, küldöttei azt követelték, hogy a közfőjegyzőre ők is szavazhassanak.

Ezen követelést a zsinat nagy visszatétzéssel fogadta, de elutasítani nem tartotta tanácsosnak s így a dévai zsinaton történt közfőjegyző-választás alkalmával, mi az előtt soha sem történt a főkonsistorium küldöttei is szavazati jogot gyakoroltak.

A jelölés joga mellé így erőszakolta ki maga részére a főkonsistorium a zsinattól azon jogot is, hogy a közfőjegyző megválasztásába, közvetlenül is befolyhasson. Ennek következtében hozatott napi rendre a papi rend részéről a c o o r d i n á t i ó és paritás eszméje, mely azt czélozta hogy a főkonsistorium olyan szervezetet nyerjen, miként abban a papi rend a világi renddel egyenlő befolyással bírjon s ki legyen zárva annak lehetősége, hogy egyik rend a másik felett tulnyomó befolyást és hatalmat gyakorolhasson.

Ez volt az egyik igen nevezetes kérdés, mely Bodola János püspöksége idejében napi rendre került, mely a status kebelében élénk küzdelmeket idézett elő s izgalmas vitákra szolgáltatott okot.

Egy másik még nyomatékosabb kérdés: a főkonsistoriumnak képviseleti alapon újja szervezése.

Mint tudjuk a főkonsistorium először 1713-ban szerveztetett és pedig képviseleti alapon. Az ekkor szervezett főkonsistorium az Erdélyi politikai életben is bekövetkezett nyomasztó viszonyok között eredeti szervezetéből lassanként mindinkább következtén, képviseleti jellegét elvesztette.

Az újra szervezés tovább el nem odázható szük-

ségessé vált s az 1827-ben meg is történt, de nem képviseleti alapon. Tagjai voltak: az 5 status gondnok, — a püspök, közfőjegyző, közügyigazgató; az egyházmegyék esperesei, jegyzői, a püspöki egyházak papjai; a főiskolák tanárai mindannyian hivataluknál fogva. Aztán tagjai voltak azok mind, kikre „a k ü l s ő f ő é s u t á n a k ö v e t k e z ő m a g i s t r á t u s o k é s p a t r o n u s o k“ nagyon is tágkörű meghatározása alkalmazható volt.

A hazafiak lelkében, ezen század hosszas éveinek végén kezdődőleg ábrédező s folyton erősödő szabadabb gondolkodás az egyház politika terén is nyilvánulni kezdett. Az ilyen gondolkodás egyebek mellett azt is követelte, hogy a főkonsistorium a képviseleti aljára helyezkedjék, mely alapon lételét nyerte volt. Az egyháznak szabad elvű kiválóbb férfai a vezérellem nem is szűnt meg ezt vitatni és sürgetni s ez irányban kifejtett törekvésének annyi eredménye meg is lett, hogy 1833-ban a főkonsistorium új szervezetet nyert és pedig most már részben képviseleti alapon. Az egyházmegyék, püspöki és a 3000 vagy ennél több lelket számláló egyes egyházak képviselő választási jogot nyertek s a főkonsistorium tanácskozásában választott képviselőik által vehettek részt. Ilyen szervezetében azonban ezen fő egyházkormányzó testület csak rövid három évig állhatott fenn. Ugyanis 1836-ban a Király határozott rendeletére, a képviseleti aljára helyezkedett főkonsistorium feloszlott s helyét ismét az 1827-ik egyház főtanács foglalta el.

November 10-én tartotta az 1833. évi alapon szervezett főkonsistorium utolsó ülését gróf R h é d a i Á d á m státus gondnok elnökelete alatt.

Mint hogy a király rendeletének ellenszegülni nem lehetett, az 1827-ik aljára visszahelyezkedés ezen ülésben

kimondatott s a tagok a tanácskozó termet, izgatott sőt elkecseregett hangulatban hagyták el.

Az ezen kérdések felett folyt viták egykázkerületünkben a harmincezes évek első felében szokatlan izgatottságban tartották a kedélyeket. Egyfelől a papi osztály állott szemben a világi osztállyal, másfelől a konzervatívok a szabad-elvű és a haladás elvét képviselő férfaiival az egyháznak. A papi osztály a főkonsistorium szervezetében a képviseleti alap mellett a paritás elvének érvényre is emelését sürgette. A szabadelvű világiak a paritás keresztülvitelét az erdélyi egyház sajátos viszonyai között egyfelől kivihetetlennek, másfelől szükségfelett valónak ítélték. A konzervatívok mindkét elv ellen foglaltak álláspontot.

Mikor ezen kérdések feletti küzdelmek javában folytak Bodola püspök már nagyon előre haladott életkoru ember volt, de azért a kérdések vitatásában élénk résztvett. A közfőjegyző választás kérdésében határozottan a zsinat álláspontján állott ugyan, de azért a dévai zsinaton ő ajánlotta első sorban a papoknak, hogy a főkonsistorium követelését, az egyház érdekében ne utasítsák vissza.

A főkonsistoriumnak képviseleti alapon szervezését egygyütt a papsággal és a szabadelvű világiakkal ő is sürgette, de a paritás elvét maga is kivihetetlennek ítélte s a papságot ez irányban kifejtett törekvéseiben atyai intésével mérsékelni igyekezett. A gazdag tapasztalatokkal és mély életbölcseességgel bíró főpap a mint illet és a mint szükséges is volt, ezen mozgalmal időkben, az egymással szemben álló pártok között általán a mérséklés, a békéltetés szerepét vitte.

(Folytatása következik.)

Balázsfalva, 1888. február 2.

Az E. M. K. E. balázsfalvi fiókköre kiküldött meghívóban jelzett zártkörű táncvigalmát kölesönkönyvtára javára január hó 28-án Balázsfalván, a nagyvendéglő termében megtartá.

A ritka díszrel és csinnal felszerelt bálteremben vigadó közönség nagy számot nem képviselt ugyan, de annál díszesebb volt a kör előkelő és választékos személyekben, melyek contingensét kiválólag a hölgyek tették ki. — Legjellemzőbb volt a vigalomban a fesztelen és otthonias módor, melyet kivétel nélkül, mindenki tanúsított vidám mulatozásában s melyet a kitűnő nagyenyedi első zsigányzenekar villanyozott a zenéjével; egyszóval ezen vigalom oly ritka kellemmel folyt le, hogy Terpsychore istenasszony bizonyára gyönyörét lelte benne s máltónak találom az Olymp emlékkönyvében való megörökítését. — Megemlítendő s figyelmet érdemlő körülmény volt az is, hogy a vigalomban, nem tekintve annak czímét, czélját s román társaink több elfogulatlan derék tagja is résztvett s teljes odaadással osztotta a vigadózók jó hangulatát. — A lelkesültséget általánosan fokozta még az éjjeli szünóra alatt fiókköri elnök Balogh János üdvözlő és felkösztöntő s minden nemzeti különbséget kizáró talpraesett beszéde ugyannyira, hogy annak végeztével teljes tapsvihartban s éljenzésben tört ki a közönség.

A vigalomról csak másnap reggeli 7 óra tájt oszlott szét a közönség, kellemes emlékeket vivén mindenki magával s Amor nyilaitól talán nem egy sebzett szívet a fiatal hölgyek, mert hisz bőtere nyílt ennek is ez alkalommal. Emlékezetem szerint a jelenvolt urhölgyek közül a következőkben vehettem meg és pedig asszonyok: Finna Istvánné, Tornya Lajosné, Dániel Istvánné, Nagy Andorné, Kovács Nagy Ferenczné, Pongráz Simonné, Özv. Pongráz Kristófné, Bretter Józsefné, Bretter Mórné, Szenkovits Andrásné, Szőlősi Sámuelné, Aszlányi Jánosné, Nussbaum Adolfné, Heisikovits Leopoldné stb.

Kisasszonyok: Finna Giza, Finna Klári, Bartha Mariska, Zakariás Ernesztin, Aszlányi Ilona, Nussbaum Adolfné huga és több mások.

A vigalom anyagi oldala is kielégítőnek volt mondható, a mennyiben bejött 104 frt 22 kr. kiadás volt 60 frt 50 kr.: tiszta jövedelem 43 frt 72 kr.

Sok ily táncvigalmat! —

Apolezán Ignác.

Közsegi választások.

— Ajánlja a t. megyei bizottság figyelmébe. —

E czímen igen jó — tapasztalt ember tollából származott — irányító cikk jelent meg a lap 4-ik számának főhelyén, a közsegi választásokra vonatkozóan.

Midőn elismerem az ott mondottak helyes voltát, abban látván biztosítva magam részéről és közsegeink fejlődését, haladását, azokban a rendezett viszonyokat, hogy azoknak az élen egy — a feunálló körülményekhez képest — köteleességeit becsülettel teljesítő, értelmes bíró legyen, másfelől közsegeink szervezésében, még egy más elemet is tudok, mely szintén hivatva van — egyetemlegesen és egyenként — a közönség ügyeit a legjobb uton vinni előre. Ez elem: a képviselőtestület.

Nem akarom a közsegi biráktól az érdemet elvonni, de ismervo közsegeink igazgatás módját, a birák mellett nagyon nevezetes tényezőnek tartom, közsegeink kormányzatában, a képviselőtestületet. Alkotmányos igazgatásmódunk önykénytelen kifolyása mintegy, hogy a biró e testülettel igazgassa a község ügyeit. A felsőbb rendeleteket, törvényeket e testülettel egyetértve alkalmazza, foganatosítja, a törvényszabta határok közt, e testülettel egyetértve hoz a nagyközönség javára czélzó határozatokat, létesít keblí intézkedéseket, e testület látja el elsőfokulag a község számadásait stb, ugy hogy, ha kívánatos, hogy a közsegi birák értelmes s a mielő, jóakaratu tiszta kezű emberek legyenek, bizony a sem hátrább álló kivánalom, melyszerint a képviselőtestület legyen minden községben, minél intelligensebb, tiszteltre méltóbb testület. Ez által nagy mértékben van segítve a biró jó irányu működésében, már a község van biztosítva a biró esetleges tulkapásai, törvénytelen eljárásai s netán szándékos vagy szándékaltalan megkárosításai ellen.

Kívánatos hát, hogy a közsegi képviselőtestületből, — a lehetőség határai között — egyetlen jóra való anynyival művelt ember ki ne maradjon. E képviselőtestületnek, mint tudjuk, vannak birtok után bejövő és választott tagjai. Az elsőkről ez alkalommal nem szólok, a választottak — jobban mondva a község — érdekében, azonban bátor vagyok az érdeklődő közönség és a megyei bizottság figyelmét felhívni a következőkre.

Az 1886. XXII. t. cz. 36. §-a azt mondja: „választhatók azok, kik I. oszt. ker. adót fizetnek és gazdai hatalom alatt nem állanak“, de ugyene törvényezik egy másik paragrafussal azt mondja, hogy a hivatalnokok csak ugy választhatók, ha az I-ső osztályu kereseti adón kívül még másnemű adót is fizetnek. A fősolgabíró urak egy része — ily eljárásról az m. u. jvári és felvinczi solgabírószág területén van tudomásom, — ugy magyarázta e törvényt, hogy azon lelkészek, kik az I-ső osztályu kereseti adón kívül más adót nem fizetnek, azaz birtokuk nincs, nem választhatók s így a képviselőtestületből a lelkészek több

helyen kimaradtak, jöllehet a nép, mint viszonyainak ismerőjét oda bevalasztani akarta. Lehet, hogy más hivatalnokokkal is így történt, de én azért szólok éppen a lelkészekről, mert ilyenek minden községben vannak, míg más hivatalnokok csak igen kevesben. Itt két eset van, vagy nem helyesen értelmezték az ily eljárást követett solgabíró urak a törvényt, vagy helyesen. Ha nem helyesen értelmezték, akkor a helyes értelmenre vezetendők s ennek megtartására utasítandók, ha helyesen értelmezték azaz, ha lelkészek (hivatalnokoknak), kik az I. oszt. ker. adón kívül más adót nem fizetnek, a törvény értelmében kell kimaradniuk a közsegi képviselőtestületből, akkor, ha ezeknek ama testületben bennlétét szükségesnek látja a t. kts. megyei bizottság, tegyen lépéseket a törvény idevonatkozó §-ának megváltoztatására.

Ez az, a mit elmondani kívántam a közsegi választásokra vonatkozóan: hisz ha kívánatos, hogy minél értelmesebbek, megbízhatóbbak legyenek a közsegi előjárások, eo ipso kívánatos, hogy a lelkészek, ha megválasztatnak, helyet foglalhassanak a képviselőtestületben, midőn akárhányszor községben egyedül a lelkész az, ki — az igaz — nem épenugy intelligenciájából, némi intelligenciát, tiszteltet képes átruházni magára a képviselő testületre. — Videant Consules! . . .

Benevolus.

VEGYES HIREK.

— Az E. M. K. E. által Alsófehérmegyében támogatásra kijelölt, de még nagyobb segély szükségét igénylő közművelődési intézmények javára f. hó 14-én a műkedvelő társaság által rendezendő jelmezes táncestély iránt reményünket felülhaladó érdeklőség mutatkozik. Kedves hölgyeink közül többen kiváló tevékenységet fejtenek ki a nemcsesz érdekében, melynek követésére t. ügybarátaink figyelmét a vidéken különösen felhívjuk. A rendezőség az estélyi meghívókat szétküldötte; a kik netalán nem vették volna kézhez, sziveskedjenek megtisztelni barátságos figyelmeztetésükkel az elnökséget, hogy azonnal eleget tehessen minden igénynek, mely csak a nemcsesz czélt tartja szemelőtt. Az estélyen szép diszmenet, csinos jelmeztánc stb. fogja a megjelenő t. vendégek érdeklőségét lekötöni. Karzati ülőhelyekről is gondoskodva lesz.

— Városi képviselői tagok vacsorája. Nagyenyed képviselőtestületének ujonnan választott tagjai régi tagtársaikat s ezeken kívül számos vendéget hívtak meg január 31-ikére közös vacsorára. Az új városháza nagytermében Munkácsy Zsigmond méltó dícséretet érdemelt szíveségből díszesen felterített asztal körül 8 óra után helyet foglaltak Enyed közéletének és társadalmának ki t ű n ö s e g e i s jelentékenyebb t é n y e z ő i. Az előlőli tisztet közfelkiáltás alapján Csató János kir. tanácsos-alispán viselte, ki a hivatalos tisztok sorát ő Felségére tett köszöntéssel kezdte meg. — Özpecsenye s nyugterincz képezte a díszes és hosszú étek program első számát, mihez pulykapecsenye s Kun József derék czukrászunk s választott képviselő pompás süteményei járultak és Unger Miklós kimivelt izlése választotta ki Müller Mihály gazdag pinézéből a legjobban találó fajtort. Nyomban megindult eleinte a komolytárgy hazafias pohárköszöntések sora, melyek bizonyos akademiái színvonalon tartották a kedélyeket Unger Miklós uralkodásának kezdetéig, ki az előbbi felszólalásokat „kezdetleges“ nek jellemezvén a tréfás, humoros és mulattatóbb műtájjra fordította figyelmét, mely aztán Fogarasi Albert, Sebestyén Sándor, Szilágyi Farkas s több más vacsoráló társainkban hivatott s nagy tetszéssel fogadott mivelőkre talált. Hazafi V é r a y J á n o s jó ideig volt a történeti dolgoknak nyugtalan s izgatott szemlője és hallgatója, míg egy toasztementes szűnet alatt poharat ragadott kezébe — s önkészítette ugynevezett „verseit“ nagy szóuoki lendülettel állította közszemlére. A hatás megfélelő volt. A vidám társaság éjfélt után 1 óra körül kezdett ritkulni s egy jól töltött este benyomasával oszlott nyugalomra. Csak azt lehetett sajnálni, hogy az aranylag kis helyiség miatt a rendezők azon ohajtása nem volt kivihető, hogy mennél nagyobb számban, gyűjthettek volna össze ugy személyes jó barátait, mint városuk derék férfait.

— Gyulafehérvári hírek. A gyulafehérvári takarékpénztár 8.540.363 frt 39 ar. orgalom mellett 11.459 frt 70 kr tiszta jövedelemmel zárta le a múlt évet. A részvénytőke 50 ezer frt, tartalékalap 26557 frt 87 kr. — A vereskereszt-egylet az Enke-vel egyetemben február 1-én igen sikerült táncmulatságot rendezett. — A koresolya-egylet február 11-én rendez saját pénztára javára táncvigalmat.

— Megyei bizottsági tagválasztás volt január 28-án Borbandon, hol Végh István, — és Balázsfalván, hol Vancea József és Pakurár Joan nyertek szótöbbséget.

— A képviselői tag választás Abrudbányán január 31-én jó rendben és elég érdeklődés között történt meg. Megválasztottak 6 évre: Pály István, Szócs Gyula, Boér Béla, Sturm József, Fiban Károly, Jánó József, Székely György, Székely Samu, Kirilla Ignác, Vári Gábor, Ince Ferencz, Pap Ferencz; 3 évre: ifj. Ürmösi Lajos, Nagy Ferencz és Flózy György.

— Balázsfalván folyó évi január 28-án este, mely napon a magyar kölesönkönyvtár javára táncvigalom volt rendezve. — két helyen sárga, vörös és kékszíni rongyokból egy-egy zászlót tűztek ki ismeretlen existenciák. E körülmény a hírlapokban meglehetősen feltűnést okozott, de mi biztosítjuk az illetőket, hogy a higgadt román polgárságnak erre semminemű befolyása sem volt. A szerencsétlen lobogókat a solgabírószág eltávolította.

— Nyilvános nyugtázás. Hazafi Veray János népköltő a nagyenyedi szegény tanulókat segélyző körnek 1 frtot adományozott költeményeinek csekély jövedelméből. Fogadja a nemcseszivű adakozó az áldozatkészségéért a segélyzőkör meleg köszönetét. Nagyenyeden, 1888. február 4-én. Nagy M ó z e s köri pénztáros.

— Nyilvános számadás. A vizaknai önkéntes tüzoltó-egylet által folyó év január hó 14-én rendezett táncmulatság alkalmával volt az összes bevétel 102 frt 90 kr, kiadás 52 frt 48 kr s így maradt az egylet javára tiszta jövedelem 50 frt 2 kr, mely összeghez szives felülzétésekkel járultak: Szócs József polgármester 2 frt. Kovács Gyula pénzügy m. titkár 2 frt. Borger testvérek (Nagyseben) 2 frt. Kronberg János 2 frt. Greisz Károly albiró 1 frt 50 kr. Székely Ferenczné 1 frt 50 kr. Celler Salamon 1 frt 50 kr. Ambrus Károly 1 frt 50 kr. Dr. Nemes János 1 frt. Mihálik Károlyné 1 frt. Bak Endre plébános 1 frt. Timár János 1 frt. Gajzágó Tivadar jbró 1 frt. Fekete József 1 frt. Timár Károly 1 frt. Albert Dénes (Ladamos) 1 frt. Reithoffer János 30 kr. Kronberg Gyula 50 kr. Brandsch Frigyes 50 kr. Özv. Farkas Sandorné 50 kr. Pávai József 50 kr. Koneza Lajos 50 kr. Reithoffer Alajos 50 kr. Róza Ferencz 50 kr. Id. Reithoffer Alajos 50 kr. Kovács József 50 kr. Kiss József pálya f. 50 kr. Valkán Dániel ifj. 50 kr. Echner Károly 50 kr. Sylvester Domokos 10 kr. Összesen 28. mely összeg hálás köszönettel nyugtáztatik. — Vizakna, 1888. január 30-án az egylet p a r a n e s n o k s á g a.

— Gazdáink figyelmébe. Vannak gazdáink között sokan, kik azt hiszik, hogy a magárjegyzékek csak azzal a czállal bírnak, hogy evőket hódítsanak az illető czégeknek. Csak hogy ez a nézet nem helyes. Magkereskedelmünk terén a kimerítő és nagy gondal kiállított árjegyzékek az a feladat jut, hogy tájékoztatva a közönséget a magüzet összes viszonyairól, kizsorzítsa az ügynököknek a gazdaközönség félrevezetésére irányuló szereplését, mert tudvalevő, hogy az áru tisztasága, valódisága s megbízható forrásból való származása sehol sem oly fontos és sehol ezel oly sok visszáslés nem történik, mint a magkereskedés terén és épen ezért a gazdaközönségnek egyenesen solgálatot tesz az a czég, mely a magüzetletről a legreálisabb tájékoztatást nyújtja árjegyzékével. — E tekintetben hazánkban első helyen áll Mauthner Ödön magkereskedelmi telepe Budapesten, mely még a külföld legelső világegyeivel is vetekedhetik, az általa évenként kiadott gazdag tartalma és díszes magárjegyzékkel, 1888. évi folyamán a napokban jelent meg. Ez árjegyzék egyszerűsind M a u t h n e r üzletének eddig senki által el nem ért nagy kiterjedését is igazolja, mert csak ily tekintélyes üzletkörről bíró kereskedő van képesítve ily tökéletes árjegyzék kiadására, közvetve tehát ez árjegyzék annak jelölés is szolgál, hogy Magyarországnak egyetlen üzlet sem részesül a gazdaközönség oly általános támogatásában, mint a nevezett czégé.

— A vetési időszak küszöbén nem lesz felesleges az érdeklőt közönséget arra figyelmeztetni, hogy a nevezett czég, mint a hazánkban fennálló üzletek egyik legregibbje, már egymagában fennállásának hosszu tartamában is soliditásának legjobb bizonyítékát nyújtja, de figyelmet érdemel továbbá az is, hogy a magüzet összes reformtörvényeit ez a czég kezdeményezte s ezzel a mezőgazdaságnak oly ontos solgálatot tett, mely a növénytermelés haladását kétségkívül hathatósan mozdította elő, amit az is igazol, hogy alig van év, mely e czég kiintézetéseinek számát ne szaporítaná s így a lefolyt évben is az országos kertészeti egyesület nagy arany érmét nyerte el e czég, oly kiintézetést, melyre még eddig egyetlen czég sem találtatott érdemesnek. A ki a magkereskedelm terén felmerült javításokat megismerni kívánja, az e szempontból bizonyára a legtolelősebb tájékozást meritheti Mauthner Ödön főárjegyzékéből, mely rendkívül gazdag tartalmában oly tájékoztató segédesszközt solgaltat, a minővel eddig gazdaközönségünk nem rendelkezett. Mauthner főárjegyzékét az eddigi 96 oldalról 144 nagy quart oldal terjedelemig nagyobbitotta meg, a mi által a gazdaközönség minden irányu igényeit kielégíthetőnek véli. Külső díszé pedig saját kertjének egy részletét tünteti fel, oly művészi és izléses kivitelben, mely hazai nyomdaiparunknak (a Deutsch-féle művészeti és könyvnyomdai intézetnek) valóban becsületére valik és a legilletékesebb szakköröknek osztatlan tetszés t v i t a k i m a g á n a k. — Jelen figyelmeztetésnek czélja tehát az, hogy a gazdaközönség érdeklődését ezen szép és tájékoztató kiadványra felhívjuk, megjegyezve, hogy a mennyiben azt még olyanok, kik ez üzlettel rendes összekötetésben még nincsenek, megismerni kívánják, ez iránt levelezőlapon a czéghöz (Budapesten, forduljanak koronaherezeg o t e z a 18.) mely ismert előzékenységgel főárjegyzékét postafordultával ingyen és bérmentve küldi meg.

— Egy háziszter diadala. Azt minden ember tudja, hogy egy kereskedőnél ez eredmény títka mindig az illető kereskedő solidságában rejlik. A Brazai-féle sósorszesz nagyelterjedtségének is ez a titka és a szer kiütőöségét, mely ma már minden nagyobb fűszerkereskedésben és gyógyszerertarban kapható, az bizonyítja legjobban, hogy utaozzák, sőt hamisítják is. A hozzáértő közönség azonban nem megy lépére, mert ismeri Brazay palackjait, melyek a dugók önkupakjaival együtt czéglafelirátával vannak öntve és védjegyjét, melyben a kisebb üvegeknél 310, a nagyobbaknál 320 vedjegyszám látható. Az igaz, hogy azok, a kik utanzatot, vagy hamisítványt vesznek, elvesztik bizalmukat a sósorszesztől, pedig ők maguk az okai, hogy csaltakoztak.

— Szerk. Izenet. F. Samu urnak. Örömmel üdvözlöjük rég i munkatársunkat! A falusi élet kellemességei közepette lévén, — ismerteresse meg velünk is gyönyörűségeit versben, prózaban.

CSARNOK.

A szív nem okoskodik.

. . . . A szív nem okoskodik, hanem szeret vakon, bolondul.

Körülbelül ezzel a gondolattal ment ki irodájából dr. Nikházy Aladár ur a rendelő szobába, egy verőfenyes őrszi reggel, mikor a segédje bejelentette, hogy egy örtlöt hoztak újra, ki belebolondult a szerelmébe.

Dr. Niházy hozzá volt már szokva az effajta jele-
netekhez, de mégis, mikor az előtte álló Uzói Tibort
meglátta, megdöbbant a szíve. Nem esed. Jó barátjának
fia volt. Szelid szóval biztatta Tibort, hogy mondja el
betegségét. Kín volt pedig végig nézni azt a halálosan
sebzett ifjút, amint halvány arcával, szintelen ajkával
elmondá, rövid, de szomorú történetét.

„Megtévelyt az a lázongó titok. Lelkemben
gyilkos gondolatok fogamzanak, melyek pokollal fojtogatnak.
Beteg vagyok, gyógyíthatatlan beteg. És a mint főlragyog
tüneményes pompája az ősznek, úgy érzem, hogy a fény-
től csak lelkem árnya nő. A szívemre folyó fénytől, az
elhulló virágtól, zizzenő harasztól mind csak egyet kér-
dez lelkem: vajjon szeret-e az én Mindenem, Annuskám?
Az átrézdülő légen egy hang szüntelen azt sutogja: igen.
„Mese beszéd. A játszi képzelet festi e szépeket.
Régi nótá: dal a szerelemről. Ugy-e, uram, kivénna ezt
komolyan, ki hallgatná ezt meg?”

„De hát miközött hozzá neked, uram? Mi
között hozzá, hogy az én Mindenem milyen? Megmon-
dom, ha kívánod. Egy nyulánk természetű leányka, kinek
arczán a legszebb pir ég s szeméből delejes tűz sugár-
zik, melytől beteg lettem. Arczán ott van az ifjuság
zománca, az ártatlanság tisztasága, melytől nem a vér
forr fel, hanem lelkedet egy ismeretlen világba ragadja.
Ne nevéss, Uram! Nem hazudok. Nem a szerelem adja
e szokat ajkamra. Látnád csak te is. Minél tovább néz-
néd, annál szebbnek látnád. Ezer új sejtetem, vágy ke-
letkeznek szivedbe, ha megszólítana, ha meghallanád azt
az ezüstcsengést hangot.

„Ne nevéss, ha mondom. Ne kívánj lehetetlent,
nem tudok lemondani róla, pedig a fényes álmok szerte
oszlottak; gyászra, könyre virradok rég az ideje minden-
nap; megsíratom mindennap, mint kedves, felejthetetlen
halottat szokás. De mégis, most már, bármint fáj is
szívem, mégis tudok nevetni, tudok gyűlölni, szeretni, de
érezem, hogy valamit mégis elvesztettem, nem tudok én
többé hinni leánykának . . . .

„Hahaha! Hát csióldott szerelmes vagy?
„Nem, uram! Ne nevéss rajtam, mert dühbe jövök,
Téged nem égetett meg az a két szem, az a két fénylő
csillag-láng, melytől beteg lettem. Tedd kezéd a szivedre,
mintha az örök bíró előtt állnál s nem találod kolozsális
ostobaságnak, hogy úgy bele veszttem. Nem mókázom
veled, ne tartsd ostobaságnak e betegséget, mert gyógyít-
hatatlan beteg vagyok. Ne rázd fejed, ki tehet róla, ha
a többi mind kilábalt már e betegségből, egyedül az én
szívemet marcangolja most is, mint megátalkodott gonosz
végzet. Lám, a hány nőtlén ügyvéd, ifjú doktor, daliás
katonatiszt volt abban a városban, mind-mind betegek lett
annak a két szemnek. Azok élelmesebbek voltak, mint
én. Nem vágytak elérhetetlen után. Elég volt nekik a
pazarul terített asztal, a finom szivarok és erős b o r o k.
Azok nem bánták, ha akármily sugár is ragyog az An-
nuska szemében, akár mily szelid mosoly is derengjen
ajkán. Ah, ők praktikusabbak voltak. A mamának udva-
roitak. Ah, az a mama, az a kufár lelkű szennál, a ki
mindenkire mosolygott, a ki mindenkivel elbeszélgetett,
a ki mindenkit módolett tisztelt s mindenkivel meg
volt elégedve.

Ah, ha tudtam volna én akkor, hogy azok, mig én
eszeveszettül udvaroltam Annának, azok a czudarok, a
mamával azt folytatták, hogy melyiknek van több háza,
szőlője, gyümölcsöse, takarékpénztári könyvecskéje, Basi-
lika-sorsjegye. És tudod, uram, hogy mit hitettek el azzal
az asszonnyal? hogy én inkább az uzsonnák és vacsorák
kedvéért járok hozzája, mint nőülési szándéktól. Hogy
én tettem volna ezt? Én, kinek egyedül engedélyem
Annát az utcán kisérni, ablakvizitet adni, bálban tán-
czoltatni. Nem, uram, esküszöm, hogy soha jól sem lak-
tam, annyit szolgáltatott velem magának az a leány.

„Meg tudtam a rágalmat. A vért arczombá kergette
a harag s tudod uram, hogy mi lett a vége? Suttogva
mondom, mert meghallhatja az utcán vagy egy kőbor-
lőlek s beérulna. Azt a fityifityú Nádasz doktort kihivat-
tam s az ostoba úgy összevagdalt, hogy három kerek hó-
napig nem láttam emiatt egyebet e szép világból, mint
a szomszéd szürke háza kitett czimtblát:

Dr. Nádasz Ferencz.

Rendel: d. e. 9-12. d. u. 4-6-ig.

„Ugy megtanultam azt a két sort, mintha csak
pensemom lett volna. Sötétben letudtam volna festeni
minden betűt, a mi azon a táblán volt. Ugy a második
hónap vége felé egyebet is láttam. A czimtbla feletti
ablakban egy nyulánk természetű leánykát. Arczán a legszebb
pir égett, szeméből delejes tűz sugárzott. Anna volt.
Mit keres ott? kérdém magamtól. A feleletet is megad-
tam magamnak. Bizonyosan bánat emészti utánam. —
Hozzám nem jöhet s mégis látni akart.

„Ne nevéss kérlek. Megtudtam én is, hogy
mit keres ott. Férjhez ment az én halálos ellenségemhez,
Nádasz doktorhoz. Azóta égnek lelkemben gyilkos gon-
dolatok, melyek pokollal fojtogatnak. Azóta vagyok én
gyógyíthatatlan beteg. Azóta kérdezi lelkem minden el-
hulló virágtól, zizzogó harasztól, hogy vajjon szeret-e
az én Mindenem, Annuskám? A mi vágy, álom rajon-

gás van, mind benne van e kérdésben. Itt rajzik ajkamon
szüntelen e kérdés, kitárt karokkal, mámoros örömmel
azóta uszoló: légy az enyém édes Annuskám! . . . .
„Gyötrelmes lázban égek, melytől elolvad az agy-
velő fejemben, de lemondani nem tudok. A bor sem
tud meggyógyítani. Nem senki.

Dr. Niházy odasugta halkán a segédjének.

— Ugy látszik az éjjel sem aludt. Vigye az oldal
szobába s fektesse le.
Elekes László.

KÖZGAZDASÁG.

A szőlő zöld ojtása.

(Folytatás és vége.)

A pamutfelesavarást úgy kell intézni, hogy az ol-
tásra csavart pamutszálak lehetőleg egyenlő, körülbelül
5—4 cm. hosszúságban végződjenek, a melyek végül a
jobb kéz mutató és hüvelykujjával gomolyba csavartatnak.

A kötelék reacsavarásának meglehetősen, de nem
tulszorosa kell eszközöltetni, mert laza kötelék a kellő
érintkezést kétséssé teszi, tulszoros pedig a sejtek össze-
zárását veszélyezteti, mindkettő pedig a sikert koc-
kázatja.

Ezzel az oltás mütéte befejeztetett s a beoltott haj-
tások karóhoz köttetvén, kedvező idő jártával a nemes
galy szeme 15—20 nap mulva már hajtásnak induland.
Ha szem melletti hónaljhajást rajta hagytuk, úgy a meg-
eredő ojtás hónaljhajása már 8—10 nap mulva is haj-
tásnak induland, a hónaljhajás mellett meghagyott csonk
pedig a bütökig leszárad és magától leválik.

Az oltás megeredésének ideje alatt nagy gondot
kell fordítani a vad alanyon mutatkozó hajtások gondos
letisztogatására, hogy a tápanyag ne ezekben, hanem a
nemes galyba irányíttassék. Midőn a nemes galy hajtás-
nak indult s a végelapnál vastagodó hajtás miatt a pamut
feszül — nehogy az bevágódjék — a pamut egyik vége
a bevágás veszélyének kitétt részről lecsavarandó és a már
elfonnyadó vadhajtás és nemes galy közé akasztandó
lyg a bevágódhatásnak eleje vétetvén, a nemes galy is
óva leend a kitorhethes veszélyétől.

Midőn később a nemes galy már teljesen összeforrt
s már annyira megnőtt és összeforrt, hogy ezt a karóhoz
kötni lehet, a kötelék egészen el is leend távolítható.

Hogy a beoltott vesszők tél előtt jól beérjenek, az
alanyt oldalhajásaitól folyton tisztán kell tartani, nem-
különb a nemes hajtás végét augusztus végén, szept-
ember elején kissé vissza kell csonkítani.

Az ojtás az alanyokba rendszeren körülbelül 1 méter
magasságban végeztetvén, hogy lehetőleg már egy év
alatt gyökeres nemes csemétét kapjunk czélszerű leend az
alanyt, midőn az ojtás megindulós mutatkozik, sőt még
előbb is lebujtatni, vagy pedig azokat földfelhalmozással
meggyökereztetni, mely gyökeres cseméték ősszel levá-
gatván, azonnal rendes helyükre ültetendők lesznek. Végül
meg kell még említenem, hogy egy ügyes ojtó napjában
250—400 zöld ojtást végezhet, a melyek az ojtás keresz-
tülvele és az ojtást követő száraz, meleg időjárás mellett,
pár perczent kivételével, mind megeredhetik.

A boros pinczék penésze.

Ama pinczékben, melyek nem jól szellőztethetők s
nem kivételesen hűvösek, igen gyakran nagymennyiségű
penész fejlődik, mely nemcsak a falakat és a hordókat
lepi el, hanem a hordókat igen hamar tönkre is teszi. A
penészes pincze levegője határozottan rossz, dohos s ez
rendszeren a boron is megérzik, melynek minősége és ter-
mészetesen értéke e miatt jelentékenyen csökken.

Sok mindenféle szert ajánlottak már szakemberek és
szaklapok a penészképződés megakadályozására s a már
képződött penész kiirtására, de a sok szer közt igen kevés
volt olyan, mely csak némileg is használt, ellenben annál
több olyan, mely a pinczének és bornak határozottan
ártott. Ajánlották, hogy a kinek penészes, dohos pinczéje van,
állítson bele egy nagy tál sót, öntsön a sóra ennek meg-
felelő mennyiségű kénsvat, csukja be gyorsan a pincze
ablakait és ajtait, siessen ki s csak néhány nap mulva
lépjen be ismét a pinczébe. Ennek a fertőtlenítési mód-
nak a kivitele valóságos életveszéllyel jár, mert a mint
a sóra kénsvat öntenek, azonnal és rendkívül gyorsan
fejlődik az emberi szervezetre gyilkoló hatású sósavgáz.
Ha ez magnezia vagy méztartalmú testekkel érintkezik,
— már pedig pinczéink köveiben, tégláiban és vakolatá-
ban ezek az anyagok nem hiányoznak, a méz és a mag-
nezia a sósavat igen rövid idő alatt megköti s a penésze
több semmi hatása nincs; ellenben a sósav alkalmazása
után néhány nappal azt lehet tapasztalni, hogy a hor-
dóknak előbb fényes abroncsai nagyon megrozsdásodtak,
a mi határozottan a sósavtól van.

Mások azt tanácsolják, hogy a penészes pinczében
nagyobb mennyiségű, például egy kiló ként kell meg-
gyújtani s a belőle fejlődő kénessav a penészt szintén
megöli. Tagadhatatlan, hogy a kénessav a penészgombákat
megöli; de a mézre, magnéziára és vasra épen olyan
hatása van, mint a sósavnak. A méz vagy a magnézia
a kénessavat még mielőtt a penészezre hathatna, megköti,
a vasat pedig ez is megrozsdásítja, mint a sósav s azért
előbbit ép oly kevéssé czélszerű használni, mint az utóbbit.

A frissen oltott méz nem csak a penészt öli meg,
hanem sok más mikroszkopikus növényt is s azért a friss
mésztej, kivált ismételt használat mellett, jó szer a penész

ellen, mely legalább a pincze falain megakadályozza az
a tömegesebb fejlődésben. E czélból a pinczét többször
erős mésztejjel kell kimeszelné, úgy hogy a mész lehe-
tőleg minden repedésbe és nyílásba bejusson falakban és
a boltzatban, mert a penész itt fejlődik leghamarább és
innen terjed tovább. Ezt a mésztejet eleinte hat-nyolc
hétközökben ismételvén, a falakról elpusztul a penész úgy
hogy később csak minden 6—12 hónapban egyszer kel-
meszet alkalmazni.

Sajnos azonban, hogy a mésztejet a hordókra nem
lehet alkalmazni, pedig a penész ezeket is nagyon meg-
szokta támadni; a penészen kívül a hordók fájában gyak-
ran hasadó gombák is képződnek, melyektől a fa korhadni
kezd és időelött elromlik. Még inkább áll ez a hordók
alatt levő fáról, mely a földdel közvetlenül érintkezik.

Különböző szerek vannak, melyek a hordók konser-
válására alkalmazhatók, de ezek közül is csak néhányat
lehet a pinczében eredményesen használni. A kátrány és
kátránytermékek kitűnő fakonzerváló szereknek bizonyult,
de a pinczében nem alkalmazhatók, mert a kellemetlen
szagot, melyet terjesztenek, a bor is felveszi. A réz- és
és cinkvitriol a legjobb fakonzerváló szerekhez tartozik,
de mert mérges sók, a pinczében szintén nem alkalmaz-
hatjuk, hívén a hordók alatt levő fa konzerválására, mely
borral nem érintkezik. E czélból 100 liter vízben vagy
30 kg. rézvitriolt oldunk fel s a konzerváló fát lega-
lább egy hétig áztatjuk benne, mire aztán egyszerűen a
levegőn megszáritjuk. Ezen a fán penész nem fejlődik.

A hordók konzerválására legalkalmasabb, mert tel-
jesen ártalmatlan a boraksz. Ha 100 liter vízben 12 kilo-
gramm borakszot oldunk fel s ezzel a folyadékkal beléje
mártott szivacsosál, a hordókat megmoszuk, a penész nem
támadja meg őket. Még jobb, ha e folyadékot forrón és
többször alkalmazzuk, mert annál jobban veszi be magát
a fába. Ugyane folyadékkal lehet a falakat is megvédve-
síteni, ha a mésztejjel való bemészelés után bizonyos idő
mulva ismét penész mutatkozik rajtuk.

Végül a parafint is kell mint fakonzerváló szert
említeni, de ezt csak olyan hordóknál szabad alkalmazni,
melyekben teljesen kiejert bor van; erjedő, még egészen
ki nem forrt, tehát nem egészen érett borokkal telt hor-
dóknál azért nem tanácsos használni, mert a fa porusait
betömi s a levegőt át nem eresztí. A parafint leginkább
kisebb tárgyak, mint a fatölcsérek, dugók stb. konzervá-
lásra lehet használni.

A felsorolt szerek: méz, boraksz, rézvitriol alkal-
mazásával a pincze- és hordók ki lehet irtani s fejlődését meg
lehet akadályozni. De, hogy a hatás legyen, a fáradságot sem szabad kimélni: a pinczét hónapokig
hetenkint egyszer jól meg kell vizsgálni, hogy nem mu-
tatkozik-e valahol penész s ha igen, a penészes helyeket
azonnal be kell mészelné, vagy borakszoldattal kell meg-
medvesíteni, a ki fáradságot nem kimél, az csakhamar
azt tapasztalja, hogy a gombafészkek mindinkább keves-
bednek s e végre eltűnnek. De, mint említők, a hadjáratot
hetenkint legalább egyszer meg kell ujtani, mert tekintve
a penészgombának rendkívüli mérvű szaporodását és spó-
ráinak kicsiségét, nem szabad azt binni, hogy egyszeri
bemészelés, vagy megmedvesítés örökre kiirtja. Habár az
első bemészeléssel is milliókra menő penészpórárt ölünk
meg, azokon a helyeken, a hová a folyadékból nem jutott,
még mindig elég marad arra, hogy egy kis gondatlanság
mellett a baj újra terjedjen. Azért a jó ellenszerek meg-
választása mellett a kitartás is okvetlenül szükséges a
sikerhez. (E—s.)

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY

SZILAGYI FARKAS TÖRÖK BERTALAN

Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS

Sz. 5179—1887.

tkvi.

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság köz-
hírré teszi, hogy
BURSZÁN SZÓRA férjzett Lupán János végrehajtató 20 ftr
28 kr hátralék tökéltetésének kiigeltetéséig régett végrehajtást szen-
vedő Burszán Ilse Szonze Sziou végrehajtást szenvedőnek a Szász-
Osánadi 339. sz. telekjegyzőkönyvben A+ 1—14. rendszám alatt
foglalt fekvéségei 518 ftr megállapított kiáltási árban Szászosanád
község előjárásági helyiségében

1888. évi márczius hó 12-én délelőtt 10 órakor
tartandó nyilvános árverésen kiáltástíron adol is eladnak.

Venni szándékozók kötelesek a kiáltástíron 10% -at kész-
pénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett
árfolyammal számított oradékképesnek nyilvánítt értékpapirokban a
kiküldött kezéhez letenni.

A vételart pedig vásárló az árverés jogerőre jutása után
két egyenlő havi részletben köteles a feltételekben megnevezett kir.
adó, mint letéti hivatalhoz letézteni.

Különb a árverés megállapított feltételei alóli telekkönyvi
hatóságnál a hivatalos órák alatt és Szászosanád község előjárásági-
nál megtekinthetők.

A kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságtól.

Nagyenyeden, 1887. decz. 12.

Szám 59—1888.

közig.

Pályázati hirdetmény.

Alsóféhérmegye magyarigeni szolgál-
bírói járásba bekebelezett SÁRDI körjegyzői
állomás, a melyhez Ompolyicza tartozik,
elhalálozás folytán üresedésbe jövén, betöltése
ezéjjából, melylyel 470 forint évi fizetés van össze-
köve, pályázat hirdettetik.

Fölhívom pályázni ohajtókat, hogy az 1883.
évi I. t. cz. 6. §-ában előirt okmányokkal felsze-
relt folyamodványaitak folyó évi február hó 9-ig
bezárólag alóliirhoz adják be.

A választás f. évi február 11-én d. e. 9 órakor fog
megtartatni Sárdon a körjegyzői irodában.

Alsóféhérmegye magyarigeni járás főszolga-
bírójától

Magyarigen, 1888. január hó 10-én.

Köblös Miklós,
főszolgabíró.

3—3